

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 26. apríla 2007*

Vo veci C-135/05,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 226 ES, podaná 22. marca 2005,

Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: D. Recchia a M. Konstantinidis, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyňa,

proti

Talianskej republike, v zastúpení: I. M. Braguglia, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci G. Fiengo, avvocato dello Stato, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

* Jazyk konania: taliančina.

žalovanej,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory A. Rosas, sudcovia J. Klučka (spravodajca),
U. Lõhmus, A. Ó Caoimh a P. Lindh,

generálny advokát: M. Poiares Maduro,
tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 11. januára 2007,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude
prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Komisia Európskych spoločenstiev svojou žalobou navrhuje, aby Súdny dvor určil, že Talianska republika si tým, že neprijala všetky opatrenia potrebné:

- na zabezpečenie toho, aby sa odpad zhodnocoval alebo zneškodňoval bez ohrozenia ľudského zdravia a bez použitia postupov či metód, ktoré by mohli poškodiť životné prostredie, a na zákaz opúšťania, ukladania a nekontrolovaného zneškodňovania odpadu,

- na to, aby každý držiteľ odpadu buď odovzdával odpad súkromnému či verejnému zariadeniu, ktoré sa zaoberá zberom odpadu, alebo podniku, ktorý vykonáva zneškodňovanie alebo zhodnocovanie, alebo aby sám zabezpečoval jeho zhodnocovanie alebo zneškodňovanie v súlade s ustanoveniami smernice Rady 75/442/EHS z 15. júla 1975 o odpadoch (Ú. v. ES L 194, s. 39; Mim. vyd. 15/001, s. 23), zmenenej a doplnenej smernicou Rady 91/156/EHS z 18. marca 1991 (Ú. v. ES L 78, s. 32; Mim. vyd. 15/002, s. 3, ďalej len „smernica 75/442“),

- na to, aby boli všetky zariadenia alebo podniky, ktoré vykonávajú činnosti zneškodňovania, povinné získať povolenie od príslušného orgánu,

- na to, aby sa na každej sládke alebo v každej lokalite, kam sa nebezpečné odpady ukladajú, tento odpad zaznamenával a identifikoval, a

- na to, aby v súvislosti so skládkami, ktorým bolo vydané povolenie alebo ktoré už boli v prevádzke k 16. júlu 2001, prevádzkovateľ skládky do 16. júla 2002 pripravil a predložil príslušnému orgánu na schválenie plán úpravy skládky vrátane informácií týkajúcich sa podmienok povolenia, ako aj všetky nápravné opatrenia, ktoré považuje za potrebné, a na to, aby po predložení plánu úpravy skládky príslušné orgány prijali konečné rozhodnutie o tom, či prevádzka skládky môže pokračovať, pričom by čo najrýchlejšie zatvorili skládky, ktorým nebolo vydané povolenie pokračovať v prevádzke, alebo povolili potrebné práce a stanovili prechodné obdobie na vykonanie plánu,

nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článkov 4, 8 a 9 smernice 75/442, z článku 2 ods. 1 smernice Rady 91/689/EHS z 12. decembra 1991 o nebezpečnom

odpade (Ú. v. ES L 377, s. 20; Mim. vyd. 15/002, s. 78) a z článku 14 písm. a) až c) smernice Rady 1999/31/ES z 26. apríla 1999 o skládkach odpadov (Ú. v. ES L 182, s. 1; Mim. vyd. 15/004, s. 228).

Právny rámec

Smernica 75/442

- 2 Článok 4 smernice 75/442 stanovuje:

„Členské štáty prijímú nevyhnutné opatrenia na zaistenie toho, aby sa odpad zhodnocoval alebo zneškodňoval bez ohrozenia ľudského zdravia a bez použitia postupov či metód, ktoré by mohli poškodiť životné prostredie...

...

Členské štáty taktiež prijímajú nevyhnutné opatrenia na zákaz svojvoľného opúšťania, nepovoleného ukladania a nekontrolovateľného zneškodňovania odpadu.“

- 3 Článok 8 smernice 75/442 ukladá členským štátom prijať opatrenia nevyhnutné na to, aby každý držiteľ odpadu buď odovzdával odpad súkromnému či verejnemu zariadeniu, ktoré sa zaoberá zberom odpadu, alebo podniku, ktorý vykonáva činnosti uvedené v prílohách II A alebo II B tejto smernice, alebo aby sám zabezpečoval zhodnocovanie alebo zneškodňovanie odpadu v súlade s ustanoveniami uvedenej smernice.

- 4 Článok 9 ods. 1 smernice 75/442 stanovuje, že na účely vykonávania okrem iného článku 4 tejto smernice musia všetky zariadenia alebo podniky, ktoré vykonávajú

činnosti zneškodňovania odpadov, získať povolenie od príslušného orgánu povereného vykonaním ustanovení uvedenej smernice. Odsek 2 toho istého článku 9 spresňuje, že tieto povolenia sa môžu udeliť na určité obdobie, môžu byť obnoviteľné, môžu byť viazané na podmienky alebo povinnosti alebo, najmä ak zamýšľaná metóda zneškodňovania nie je prijateľná z hľadiska ochrany životného prostredia, môžu byť odmietnuté.

Smernica 91/689

5 Článok 2 smernice 91/689 stanovuje:

„1. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, vyžadujúce, aby sa v každej lokalite, kam sa nebezpečné odpady ukladajú (skládky) [*neoficiálny preklad*], tento odpad zaznamenával a identifikoval.

...“

Smernica 1999/31

6 Podľa článku 14 písm. a) až c) smernice 1999/31:

„Členské štáty prijímú opatrenia na zabezpečenie toho, aby skládky, ktorým bolo vydané povolenie alebo ktoré už boli v prevádzke v čase transpozície tejto smernice, nemohli pokračovať v prevádzke, pokiaľ...

a) do jedného roka odo dňa stanoveného v článku 18 ods. 1 [čiže najneskôr do 16. júla 2002] prevádzkovateľ pripraví a predloží príslušnému orgánu na schválenie plán úpravy skládky, vrátane podrobných údajov uvedených v článku 8 a všetky nápravné opatrenia, ktoré bude potrebné podľa

prevádzkovateľa vykonať pre splnenie požiadaviek tejto smernice s výnimkou požiadaviek v bode 1 prílohy I;

b) po predložení plánu úpravy skládky príslušné orgány prijmú na základe zmieneného plánu a tejto smernice konečné rozhodnutie o tom, či prevádzka skládky môže pokračovať. Členské štáty prijmú v súlade s článkom 7 písm. g) a 13 potrebné opatrenia na čo najrýchlejšie zatvorenie tých skládok, ktorým nebolo podľa článku 8 vydané povolenie pokračovať v prevádzke;

c) na základe schváleného plánu úpravy skládky povolí príslušný orgán potrebné práce a ustanoví prechodné obdobie na dokončenie plánu. Každá existujúca skládka musí do ôsmich rokov odo dňa stanoveného v článku 18 ods. 1 [čiže najneskôr do 16. júla 2009] spĺňať požiadavky tejto smernice, s výnimkou požiadaviek uvedených v bode 1 prílohy I“.

7 Na základe článku 18 ods. 1 uvedenej smernice členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu

s touto smernicou najneskôr do dvoch rokov od nadobudnutia jej účinnosti [čiže najneskôr do 16. júla 2001] a bezodkladne o tom informujú Komisiu.

Konanie pred podaním žaloby

- 8 Komisia v nadväznosti na rôzne sťažnosti, parlamentné otázky, články z tlače, ako aj na uverejnenie správy Corpo forestale dello Stato (vnútroštátna správa lesov, ďalej len „CFS“) z 22. októbra 2002, ktoré poukazovali na existenciu veľkého počtu nezákonných a nekontrolovaných skládok v Taliansku, rozhodla skontrolovať, či si Talianska republika plní povinnosti, ktoré jej vyplývajú zo smerníc 75/442, 91/689 a 1999/31.

- 9 Uvedená správa ukončovala tretiu etapu procesu, ktorý CFS začal v roku 1986 s cieľom zaevidovať nezákonné skládky na lesných a horských územiach regiónov s bežným štatútom v Taliansku, čiže vo všetkých talianskych regiónoch s výnimkou Friuli-Venezia Giulia, Sardínie, Sicílie, Trentino-Alto Adige a Valle d'Aosta. Prvý súpis, ktorý sa uskutočnil v roku 1986, sa vzťahoval na 6 890 z 8 104 talianskych obcí a CFS na základe neho konštatoval existenciu 5 978 nezákonných skládok. Druhý súpis vykonaný v roku 1996 sa týkal 6 802 obcí a odhalil CFS existenciu 5 422 nezákonných skládok. Po súpise z roku 2002 CFS zaevidoval 4 866 nezákonných skládok, z ktorých 1 765 nebolo uvedených v predchádzajúcich štúdiách. Podľa CFS 705 z uvedených nezákonných skládok obsahovalo nebezpečné odpady. Na druhej strane bolo povolených len 1 420 skládok.

10 Komisia zhrňa výsledky posledného uvedeného súpisu takto:

Región	Počet nezákonných skládok	Rozloha nezákonných skládok (v m ²)	Používané/nepoužívané skládky	Asanované/neasanované skládky
Abruzzi	361	1 016 139	111/250	70/291
Basilicate	152	222 830	40/112	43/109
Calabria	447	1 655 479	81/366	19/428
Campanie	225	445 222	40/185	37/188
Emilia-Romagna	380	254 398	189/191	59/321
Latium	426	663 535	120/306	110/316
Ligúrsko	305	329 507	145/160	58/247
Lombardsko	541	1 132 233	124/417	159/382
Marches	244	364 781	70/174	41/203
Molise	84	199 360	14/70	13/71
Umbria	157	71 510	33/124	61/96
Piemont	335	270 776	114/221	119/216
Puglia	599	3 861 622	440/159	37/562
Toskánsko	436	545 005	107/329	154/282
Veneto	174	5 482 527	26/148	50/124
Spolu	4 866	16 519 790	1 654/3 212	1 030/3 836

- 11 Hoci údaje, ktoré poskytol CFS, sa týkajú len pätnástich talianskych regiónov s bežným štatútom, Komisia uvádza, že v tomto konaní podáva proti Talianskej republike žalobu vo vzťahu k všetkým nezákonným skládkam nachádzajúcim sa na jej území. Komisia má totiž údaje k dispozícii informácie, z ktorých vyplýva, že obdobná situácia je aj v regiónoch s osobitným štatútom.
- 12 Uvedená inštitúcia v tejto súvislosti odkazuje na plán správy odpadov regiónu Sicília, doručený Komisii 4. marca 2003, ku ktorému je pripojený plán asanácie znečistených oblastí predmetného regiónu. Tento plán odhaľuje existenciu početných nezákonných skládok, opustených lokalít s odpadom, nepovolených smetísk a nešpecifikovaných lokalít, z ktorých niektoré obsahujú nebezpečné odpady.
- 13 To isté podľa nej platí, pokiaľ ide o regióny Friuli-Venezia Giulia, Trentino-Alto Adige a Sardíniu, vo vzťahu ku ktorým Komisia dopĺňa opis celkovej situácie v Taliansku úradnými dokumentmi pochádzajúcimi od orgánov týchto regiónov, správami parlamentných vyšetrovacích komisií a článkami z tlače.
- 14 Komisia uvádza ako príklad skládku nachádzajúcu sa na mieste nazývanom „Cascina Corradina“ v obci San Fiorano, ktorá bola pôvodne predmetom iného konania, no neskôr pripojená k predmetu tohto konania na účely žaloby podanej na Súdny dvor.

- 15 Na základe všetkých týchto informácií a v súlade s článkom 226 ES Komisia listom z 11. júla 2003 zaslala talianskej vláde výzvu, aby jej v tejto súvislosti predložila svoje pripomienky.
- 16 Keďže Komisia nedostala od talianskych orgánov žiadnu informáciu umožňujúcu dospieť k záveru, že si splnili vytýkané nesplnenia povinností, listom z 19. decembra 2003 vydala odôvodnené stanovisko, ktorým Taliansku republiku vyzvala na prijatie opatrení potrebných na dosiahnutie súladu s týmto stanoviskom v lehote dvoch mesiacov od jeho doručenia.
- 17 Komisia nedostala na uvedené odôvodnené stanovisko žiadnu odpoveď. Preto podala žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.

O žalobe

O prípustnosti

- 18 Talianska republika tvrdí, že žaloba Komisie by mala byť vyhlásená za neprípustnú vzhľadom na všeobecnú a neurčitú povahu údajného nesplnenia povinnosti, čo

znemožňuje uvedenej vláde presne sa brániť z hľadiska skutkového i právneho stavu. Komisia najmä neidentifikovala držiteľov alebo prevádzkovateľov skládok ani vlastníkov lokalít, v ktorých boli opustené odpady.

- 19 Komisia naopak usudzuje, že otázku zneškodňovania odpadov na celom talianskom území môže riešiť v rámci jedného konania. Takýto prístup — nazýva ho „horizontálny“ — podľa nej na jednej strane umožňuje účinnejšie identifikovať a naprávať štrukturálne problémy, ktoré sú v pozadí údajných nesplnení povinností Talianskej republiky, a na druhej strane uľahčiť mechanizmy kontroly dodržiavania práva Spoločenstva v oblasti životného prostredia. Komisia v tejto súvislosti odkazuje na návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Geelhoed vo veci Komisia/Írsko (rozsudok z 26. apríla 2005, C-494/01, Zb. s. I-3331).
- 20 Najprv je vhodné uviesť, že Zmluva ES neobsahuje žiadne pravidlo brániace globálnemu riešeniu veľkého počtu situácií, na základe ktorých Komisia usudzuje, že členský štát si opakovane a dlhodobo neplnil povinnosti, ktoré mu vyplývajú z práva Spoločenstva, čím nie je dotknutá povinnosť Komisie znášať dôkazné bremeno, ktorú má v rámci konania podľa článku 226 ES.
- 21 Ďalej je ustálenou judikatúrou, že správna prax môže byť predmetom žaloby o nesplnenie povinnosti, pokiaľ vykazuje určitý stupeň ustálenosti a všeobecnosti (pozri najmä rozsudok Komisia/Írsko, už citovaný, bod 28 a citovanú judikatúru).

- 22 Napokon je potrebné pripomenúť, že Súdny dvor už pripustil žaloby Komisie podané v analogických kontextoch, keď Komisia uvádzala práve štruktúrované a zovšeobecnené porušenie článkov 4, 8 a 9 smernice 75/442 členským štátom (rozsudok zo 6. októbra 2005, Komisia/Grécko, C-502/03, neuverejnený v Zbierke) a porušenie tých istých článkov a článku 14 smernice 1999/31 (rozsudok z 29. marca 2007, Komisia/Francúzsko, C-423/05, neuverejnený v Zbierke).
- 23 Preto je žaloba Komisie prípustná.

O veci samej

O dôkaznom bremene

- 24 Talianska vláda tvrdí, že zdroje informácií, o ktoré žalobkyňa opiera svoju žalobu o nesplnenie povinnosti, nie sú vierohodné, keďže na jednej strane správy CFS neboli vypracované v spolupráci s ministerstvom životného prostredia a ochrany územia, ktoré je jediným príslušným vnútroštátnym orgánom vo vzťahu k právnemu poriadku Spoločenstva, a na druhej strane akty parlamentných vyšetrovacích komisií alebo články z tlače nepredstavujú priznania, ale len zovšeobecnené dôkazné zdroje, ktorých dôvodnosť musí preukázať ten, kto ich predkladá.

- 25 Komisia naopak usudzuje, že správy, ktoré vypracoval CFS, predstavujú zdroj informácií, ktorý je dôveryhodný a v oblasti životného prostredia privilegovaný. CFS je totiž štátnou civilnou policajnou zložkou, ktorej úlohou je najmä chrániť taliansky lesný majetok, životné prostredie, krajinu a ekosystém a vykonávať vyšetrovacie činnosti s cieľom kontroly dodržiavania vnútroštátnych a medzinárodných predpisov v danej oblasti.
- 26 V tejto súvislosti je vhodné pripomenúť, že v rámci konania o nesplnenie povinnosti podľa článku 226 ES je úlohou Komisie, aby preukázala existenciu uplatňovaného nesplnenia povinnosti. Komisia musí predložiť Súdnemu dvoru podklady potrebné na to, aby preveril existenciu tohto nesplnenia povinnosti, pričom sa nemôže oprieť o žiadny predpoklad (rozsudok z 25. mája 1982, Komisia/Holandsko, 96/81, Zb. s. 1791, bod 6).
- 27 Členské štáty však majú podľa článku 10 ES povinnosť uľahčovať Komisii splnenie jej poslania, ktoré podľa článku 211 ES spočíva najmä v dohlade nad uplatňovaním ustanovení Zmluvy, ako aj ustanovení prijatých inštitúciami na jej základe (rozsudok Komisia/Írsko, už citovaný, bod 42 a citovaná judikatúra).
- 28 Z tohto hľadiska je vhodné brať do úvahy skutočnosť, že pokiaľ ide o preverenie toho, či sa vnútroštátne právne ustanovenia určené na zabezpečenie účinného

vykonania smerníc vrátane smerníc prijatých v oblasti životného prostredia správne uplatňujú v praxi, Komisia, ktorá nedisponuje vhodnými vyšetrovacími právomocami v tejto oblasti, je v značnej miere odkázaná na podklady poskytnuté prípadnými sťažovateľmi, súkromnými alebo verejnými subjektmi činnými na území dotknutého členského štátu, ako aj samotným členským štátom (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Írsko, už citovaný, bod 43 a citovanú judikatúru).

29 V tejto súvislosti teda možno správy, ktoré vypracovali CFS a parlamentné vyšetrovacie komisie, alebo úradné dokumenty pochádzajúce najmä od regionálnych orgánov považovať za platné zdroje informácií na účely začatia konania podľa článku 226 ES Komisiou.

30 Z toho najmä vyplýva, že pokiaľ Komisia poskytla dostatok pokladov preukazujúcich určité skutočnosti vzťahujúce sa na územie žalovaného členského štátu, prináleží tomuto členskému štátu, aby podstatným spôsobom a detailne poprel takto predložené údaje a následky, ktoré z nich plynú (rozsudok Komisia/Írsko, už citovaný, bod 44 a citovaná judikatúra).

31 Za takýchto okolností teda prináleží v prvom rade vnútroštátnym orgánom, aby v duchu lojálnej spolupráce prikročili k potrebným prevereniám na mieste v súlade s povinnosťou každého členského štátu uľahčiť Komisii jej všeobecné poslanie pripomenuté v bode 27 tohto rozsudku (rozsudok Komisia/Írsko, už citovaný, bod 45 a citovaná judikatúra).

32 Preto pokiaľ Komisia uvádza detailné sťažnosti odhaľujúce opakované nesplnenia povinností vyplývajúcich z ustanovení smernice, prináleží dotknutému členskému štátu, aby konkrétne poprel skutočnosti uvádzané v týchto sťažnostiach. Rovnako, pokiaľ Komisia poskytla dostatok podkladov preukazujúcich, že orgány členského štátu opakovane a pretrvávajúcím spôsobom používali prax, ktorá je v rozpore s ustanoveniami smernice, prináleží tomuto členskému štátu, aby podstatne a detailne poprel takto predložené údaje a následky, ktoré z nich plynú (rozsudok Komisia/Írsko, už citovaný, body 46 a 47, ako aj citovaná judikatúra). Táto povinnosť vyplýva členským štátom z povinnosti lojálnej spolupráce zakotvenej v článku 10 ES, a to počas celého konania podľa článku 226 ES. Zo spisu vyplýva, že talianske orgány neposkytli Komisii plnú spoluprácu pri preverovaní tejto veci v štádiu konania pred podaním žaloby.

O porušení článkov 4, 8 a 9 smernice 75/442, článku 2 ods. 1 smernice 91/689 a článku 14 písm. a) až c) smernice 1999/31

— Argumentácia účastníkov konania

33 Talianska vláda sa na účely popretia výhrad Komisie opiera o informácie, ktoré sa jej podarilo zozbierať od regionálnych a provinčných orgánov a od Nucleo operativo ecologico dell'Arma dei carabinieri (ekologické operačné jadro bezpečnostných

zložiek), a na úvod tvrdí, že údaje poskytnuté Komisiou sú nekonzistentné a nezodpovedajú skutočnej situácii v Taliansku. Odmieta najmä počet „nezákonných skládok“, ktoré spísala Komisia, z dôvodu, že Komisia v prvom rade započítala niektoré skládky opakovane, v druhom rade posúdila ako nezákonné skládky aj obyčajné smetiská alebo opustené odpady, ktorých časť sa práve asanuje alebo z ktorých už bol odobratý odpad, a v treťom rade nesprávne posúdila stupeň ich nebezpečnosti vzhľadom na to, že väčšina týchto skládok je pod kontrolou alebo pod nútenou správou.

34 Uvedená vláda ďalej pripomína nedávny pokrok, ktorý Talianska republika dosiahla pri vykonávaní povinností vyplývajúcich zo smerníc 75/442, 91/689 a 1999/31.

35 Komisia v prvom rade tvrdí, že talianska vláda nepredkladá vyvracajúce informácie, ktoré by pochádzali zo zdroja porovnateľnej úrovne ako sú jej zdroje. V druhom rade Komisia síce berie na vedomie, že z určitých skládok boli odpady odstránené, no tvrdí, že situácie, ktoré sa práve naprávajú, predstavujú veľmi malú menšinu v porovnaní so situáciami, vo vzťahu ku ktorým vnútroštátne orgány nepodnikli žiadne kroky na nápravu ich nezákonnej povahy.

— Posúdenie Súdnym dvorom

36 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že existencia nesplnenia povinnosti sa má posudzovať v závislosti od situácie v členskom štáte ku dňu ukončenia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku a že Súdny dvor nemôže brať do úvahy neskoršie zmeny, aj keby predstavovali správne uplatnenie pravidla práva Spoločenstva, ktoré je

predmetom žaloby o uvedené nesplnenie povinnosti (pozri v tomto zmysle rozsudky z 11. októbra 2001, Komisia/Rakúsko, C-111/00, Zb. s. I-7555, body 13 a 14; z 30. januára 2002, Komisia/Grécko, C-103/00, Zb. s. I-1147, bod 23; z 28. apríla 2005, Komisia/Španielsko, C-157/04, neuverejnený v Zbierke, bod 19, a zo 7. júla 2005, Komisia/Taliansko, C-214/04, neuverejnený v Zbierke, bod 14).

37 Ďalej, pokiaľ ide konkrétnejšie o posúdenie porušenia článku 4 smernice 75/442 členským štátom, dôležité je pripomenúť, že tento článok stanovuje, že členské štáty prijímú nevyhnutné opatrenia na zaistenie toho, aby sa odpad zhodnocoval alebo zneškodňoval bez ohrozenia ľudského zdravia a bez použitia postupov či metód, ktoré by mohli poškodiť životné prostredie, nespresňuje však konkrétny obsah opatrení, ktoré treba prijať na zabezpečenie uvedeného cieľa. Stále však platí, že toto ustanovenie zaväzuje členské štáty, pokiaľ ide o cieľ, ktorý majú dosiahnuť, pričom im ponecháva určitú mieru voľnej úvahy pri posudzovaní potreby takýchto opatrení (rozsudok z 9. novembra 1999, Komisia/Taliansko, nazývaný „San Rocco“, C-365/97, Zb. s. I-7773, bod 67). V zásade teda nie je možné priamo z nesúladu skutkovej situácie s cieľmi stanovenými v článku 4 uvedenej smernice vyvodiť, že dotknutý členský štát si nutne nesplnil povinnosti uložené týmto ustanovením. Je však nesporné, že pretrvávanie takejto skutkovej situácie, najmä pokiaľ spôsobuje značné zhoršovanie životného prostredia počas dlhého obdobia bez zásahu príslušných orgánov, môže poukázať na to, že členské štáty prekročili mieru voľnej úvahy, ktorú im priznáva toto ustanovenie (rozsudok San Rocco, už citovaný, body 67 a 68).

38 V tejto súvislosti treba konštatovať, že zo spisu jasne vyplýva dôvodnosť výhrad voči Talianskej republike. Hoci totiž informácie poskytnuté touto vládou umožnili

konštatovať, že v Taliansku sa časom zlepšilo dodržiavanie cieľov sledovaných ustanoveniami práva Spoločenstva, ktoré sú predmetom nesplnenia povinnosti, z týchto informácií tiež vyplýva, že všeobecný nesúlad skládok s uvedenými ustanoveniami pretrvával v čase uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku.

39 Pokiaľ ide o výhradu založenú na porušení článku 4 smernice 75/442, je nesporné, že v čase uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku bol na celom talianskom území značný počet skládok, ktorých prevádzkovatelia nezabezpečili zhodnocovanie alebo zneškodňovanie odpadov tak, aby sa neohrozovalo ľudské zdravie a nepoužívali postupy či metódy, ktoré by mohli poškodiť životné prostredie, ako aj značný počet lokalít s nekontrolovaným zneškodňovaním odpadu. Napríklad ako vyplýva z prílohy I dupliky talianskej vlády, táto vláda pripustila existenciu 92 lokalít v regióne Abruzzi, na ktorých sa opúšťali odpady, ako to bolo konštatované pri kontrole na miestnej úrovni v nadväznosti na súpis, ktorý vykonal CFS.

40 Dlhodobá existencia takejto situácie nevyhnutne spôsobuje značné zhoršovanie životného prostredia.

41 Pokiaľ ide o výhradu založenú na porušení článku 8 smernice 75/442, je preukázané, že talianske orgány v čase uplynutia stanovenej lehoty nezabezpečili, aby držiteľia

odpadov buď sami zneškodňovali alebo zhodnocovali tieto odpady, alebo aby ich odovzdávali zariadeniam, ktoré sa zaoberajú zberom odpadu, alebo podnikom povereným vykonávať tieto činnosti v súlade s ustanoveniami smernice 75/442. V tejto súvislosti z prílohy 3 dupliky talianskej vlády vyplýva, že talianske orgány spísali prinajmenšom 9 lokalít s takýmito charakteristikami v regióne Umbria a 31 v regióne Puglia (provincia Bari).

42 Pokiaľ ide o výhradu založenú na porušení článku 9 smernice 75/442, nie je sporné, že v čase uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku boli v prevádzke početné skládky bez povolenia príslušných orgánov. Svedčia o tom — ako to jasne vyplýva z prílohy 3 dupliky talianskej vlády — najmä prípady opustených odpadov, ktoré už boli spomenuté v bodoch 39 a 41 tohto rozsudku, ako aj prítomnosť prinajmenšom 14 nezákonných skládok v regióne Puglia (provincia Lecce).

43 Pokiaľ ide o výhradu založenú na tom, že talianske orgány nezabezpečili zaznamenávanie alebo identifikáciu nebezpečných odpadov na každej skládke alebo v každej lokalite, kam sa nebezpečné odpady ukladajú, čiže výhradu založenú na porušení článku 2 smernice 91/689, stačí uviesť, že vláda uvedeného štátu nepredkladá osobitné tvrdenia a dôkazy s cieľom oponovať tvrdeniam Komisie. Nepopiera najmä, že v čase uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku na jej území existovalo najmenej 700 nezákonných skládok obsahujúcich nebezpečné odpady, ktoré teda nepodliehali žiadnemu kontrolnému opatreniu. Z toho vyplýva, že talianske orgány nemôžu poznať tok nebezpečných odpadov ukladaných na tieto skládky, a teda nie je dodržaná povinnosť ich zaznamenávania a identifikácie.

44 Napokon to isté platí aj o výhrade založenej na porušení článku 14 smernice 1999/31. V tomto prípade samotná talianska vláda uviedla, že 747 skládok, ktoré sa nachádzajú na jej území, malo byť predmetom plánov úpravy. Zo skúmania všetkých dokumentov poskytnutých v prílohe dupliky Talianskej republiky vyplýva, že v čase uplynutia stanovenej lehoty boli uvedené plány predložené len vo vzťahu k 551 skládkam a že len 131 plánov príslušné orgány schválili. Ďalej, ako správne poznamenáva Komisia, uvedená vláda nespresnila, aké kroky boli podniknuté v súvislosti so skládkami, vo vzťahu ku ktorým neboli schválené plány úpravy.

45 Z toho vyplýva, že Talianska republika si všeobecným a pretrvávajúcim spôsobom nespĺnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článkov 4, 8 a 9 smernice 75/442, z článku 2 ods. 1 smernice 91/689 a z článku 14 písm. a) až c) smernice 1999/31. Preto je žaloba Komisie dôvodná.

46 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy je potrebné určiť, že Talianska republika si tým, že neprijala všetky opatrenia potrebné:

- na zabezpečenie toho, aby sa odpad zhodnocoval alebo zneškodňoval bez ohrozenia ľudského zdravia a bez použitia postupov či metód, ktoré by mohli poškodiť životné prostredie, a na zákaz opúšťania, ukladania a nekontrolovaného zneškodňovania odpadu,

- na to, aby každý držiteľ odpadu buď odovzdával odpad súkromnému či verejnému zariadeniu, ktoré sa zaoberá zberom odpadu, alebo podniku, ktorý vykonáva zneškodňovanie alebo zhodnocovanie, alebo aby sám zabezpečoval jeho zhodnocovanie alebo zneškodňovanie v súlade s ustanoveniami smernice 75/442,

- na to, aby boli všetky zariadenia alebo podniky, ktoré vykonávajú činnosti zneškodňovania, povinné získať povolenie od príslušného orgánu,

- na to, aby sa na každej skládke alebo v každej lokalite, kam sa nebezpečné odpady ukladajú, tento odpad zaznamenával a identifikoval, a

- na to, aby v súvislosti so skládkami, ktorým bolo vydané povolenie alebo ktoré už boli v prevádzke k 16. júlu 2001, prevádzkovateľ skládky do 16. júla 2002 pripravil a predložil príslušnému orgánu na schválenie plán úpravy skládky vrátane informácií týkajúcich sa podmienok povolenia, ako aj všetky nápravné opatrenia, ktoré považuje za potrebné, a na to, aby po predložení plánu úpravy skládky príslušné orgány prijali konečné rozhodnutie o tom, či prevádzka skládky môže pokračovať, pričom by čo najrýchlejšie zatvorili skládky, ktorým nebolo vydané povolenie pokračovať v prevádzke, alebo povolili potrebné práce a stanovili prechodné obdobie na vykonanie plánu,

nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článkov 4, 8 a 9 smernice 75/442, z článku 2 ods. 1 smernice 91/689 a z článku 14 písm. a) až c) smernice 1999/31.

O trovách

- ⁴⁷ Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia navrhla zaviazať Taliansku republiku na náhradu trov konania a Talianska republika nemala úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazať ju na náhradu trov konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol a vyhlásil:

1. Talianska republika si tým, že neprijala všetky opatrenia potrebné:

- na zabezpečenie toho, aby sa odpad zhodnocoval alebo zneškodňoval bez ohrozenia ľudského zdravia a bez použitia postupov či metód, ktoré by mohli poškodiť životné prostredie, a na zákaz opúšťania, ukladania a nekontrolovaného zneškodňovania odpadu,**

- na to, aby každý držiteľ odpadu buď odovzdával odpad súkromnému či verejnému zariadeniu, ktoré sa zaoberá zberom odpadu, alebo podniku, ktorý vykonáva zneškodňovanie alebo zhodnocovanie, alebo aby sám zabezpečoval jeho zhodnocovanie alebo zneškodňovanie v súlade s ustanoveniami smernice Rady 75/442/EHS z 15. júla 1975 o odpadoch, zmenenej a doplnenej smernicou Rady 91/156/EHS z 18. marca 1991,

- na to, aby boli všetky zariadenia alebo podniky, ktoré vykonávajú činnosti zneškodňovania, povinné získať povolenie od príslušného orgánu,

- na to, aby sa na každej skládke alebo v každej lokalite, kam sa nebezpečné odpady ukladajú, tento odpad zaznamenával a identifikoval, a

- na to, aby v súvislosti so skládkami, ktorým bolo vydané povolenie alebo ktoré už boli v prevádzke k 16. júlu 2001, prevádzkovateľ skládky do 16. júla 2002 pripravil a predložil príslušnému orgánu na schválenie plán úpravy skládky vrátane informácií týkajúcich sa podmienok povolenia, ako aj všetky nápravné opatrenia, ktoré považuje za potrebné, a na to, aby po predložení plánu úpravy skládky príslušné orgány prijali konečné rozhodnutie o tom, či prevádzka skládky môže pokračovať, pričom by čo najrýchlejšie zatvorili skládky, ktorým nebolo vydané povolenie pokračovať v prevádzke, alebo povolili potrebné práce a stanovili prechodné obdobie na vykonanie plánu,

nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článkov 4, 8 a 9 smernice 75/442 zmenenej a doplnenej smernicou 91/156/EHS, z článku 2 ods. 1 smernice Rady 91/689/EHS z 12. decembra 1991 o nebezpečnom odpade a z článku 14 písm. a) až c) smernice Rady 1999/31/ES z 26. apríla 1999 o skládkach odpadov.

2. Talianska republika je povinná nahradiť trovy konania.

Podpisy